

Rigsdagstidende.

1852. Forhandlingerne paa Landstinget. № 104.

Tredie Session.

65de Møde.

Tirsdagen, den 27de Januar.

(Forts.)

Orsted (fortsat): Om den bevirkede Nedlæggelse af Slagelse lærde Skole og de Forhandlinger, der ere gaaede forud, er der givet en udførlig Beretning i Departements-tidenden, og jeg skal holde mig til det, som jeg deri finder at være det Væsentlige. Der kan dog ikke mere være Spørgsmaal om Slagelse Skoles Nedlæggelse i og for sig selv; det anseer jeg for en afgjort Sag, og altsaa trænger man heller ikke paa, at Slagelse Skole vedligeholdes, men det, man trænger paa og paastaar, er, at Byen faaer et større Bidrag til at forvinde det Tab, den lider ved Skolens Nedlæggelse, end der er bestemt, og jeg maa derfor sætte mig tilbage paa det Standpunkt, hvori Sagen stod, inden Nedlæggelsen blev besluttet; thi det er just fra den Stilling, hvort Sagen da var, at jeg udtænder det efter min Overbeviisning reifærdige Krav, som Slagelse By har paa en fuldstændigere Erstatning end den, der er bleven indrømmet, og hvorfor jeg ogsaa, forsaavidt Sagen kommer til Afstemning, skal stemme for ethvert Forslag, der maatte blive stillet til Bedste for Slagelse Skole. Kultusministeriet er ved at forelægge Sagen gaaet ud fra den Forudsætning, at de lærde Skoler ere Statsanstalter og ikke Communalanstalter. Jeg indrømmer aldeles denne Sætning i en vis Betydning; de ere udgaaede fra Staten og staae under Statens Bestyrelse, og Staten maa vistnok være besøiet til at gjøre Forandring deri, uagtet det ikke stemmer overeens med, hvad Communalbestyrelsen ønsker; men jeg troer dog ikke, at man her skal holde sig til et saadant abstract Begreb om Staten, at man

ikke skulde antage, at der ved Skolens Stiftelse er tilfagt visse Goder for Slagelse og Omegnen, som man, om man end ikke kan lade dem beholde dette i den Form, hvori de oprindeligt have havt dem, dog altid maa see paa anden Maade, saavidt muligt, at forskaffe dem. Som Grund til en saadan Statsanstalt, hvorved Staten uden Hensyn til de Følger, det kan have for den Commune, hvori Skolen har bestaaet, skal være besøiet til at disponere over den, som den vil, og at det, man indrømmer Byen, skulde være en reen Naade og Barmhertighed, er for det første anført, at det er Staten, som fornemmeligt ved Hjælp af de Indtægtskilder, der ved Reformationen og Secularisationen af de geistlige Goder og navnlig af Bispegodserne, som tilegnedes Staten, har bidraget til Slagelse Skoles Oprettelse. Men det er dog vist, at det dengang var indrettet saaledes, at Kongen kunde anordne, hvorledes de betydelige Indtægtskilder, som være erhvervede ved Inddragelsen af adskillige geistlige Stiftelser, og navnlig af Biskoppernes Goder og bispelige Tiender, som dengang udgjorde langt mere end nu, skulde fordeles mellem Universitetet og en Mængde lærde Skoler og Hospitaler, m. v. ikke har tænkt sig, at, hvad de saaledes gjorde, skulde være saa løst, at det skulde bortfalde, saasnart der i en vis Periode opstod en Mening om, at det kunde være mere overeensstemmende med det almene Vel at give det en anden Anvendelse; men de have havt et særegent Hensyn og have søgt ogsaa at tillægge visse Steder og Districter de Goder, hvortil de troede, at der, efter Forholdenes Bessaffenhed, maatte være særlig Anledning. Det er ogsaa vist, at, naar man, efter et Forhold har bestaaet i Secler, da ophæver det, saa stiller man ikke alene de Skoler, de Commu-